

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Dışişleri Bakanı sayın Ali BABACAN tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim.

Fevzi TOPUZ
Muğla Milletvekili

Türk Yabancılar Hukukunun temel ilkelerinden en önde geleni karşılıklıdır. Bu ilkeye göre; bir yabancının Türkiye’de bir haktan yararlanabilmesi, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarının da o yabancının ülkesinde aynı tür ve nitelikte olan haklardan yararlandırılmasına bağlıdır.

Anayasanın Başlangıç kısmının ikinci paragrafında yer alan **“Dünya milletleri ailesinin eşit haklara sahip şerefli bir üyesi olarak”** deyişi de, yabancılar hukukunda karşılıklılık ilkesinin uygulanmasını gerekli kılmaktadır. Çünkü karşılıklılığın olmadığı yerde, dünya uluslar ailesinin eşit haklara sahip üyeliğinin de gerçekleşmesi söz konusu olamaz.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 16’ncı Maddesinde, temel hak ve hürriyetlerin yabancılar için milletlerarası hukuka uygun olarak kanunla sınırlanabileceği açıklanmıştır. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’ne bağlı I No’lu Protokolün 1’inci Maddesinde de devletler hukukunun genel prensipleri içinde yabancı şahısların mülkiyet haklarının kısıtlanabileceği kabul edilmiştir.

Türk hukuk sistemi, yabancı gerçek kişilerin Türkiye’de taşınmaz edinmeleri konusunda eylemsel ve yasal karşılıklılık ilkesini kabul etmiştir. Karşılıklılık ilkesini, devletlerarası ilişkilerde, devletlerin ülkeleri üzerindeki egemenlik haklarının doğal sonucu olarak değerlendiren Anayasa Mahkemesi’ne göre (09.10.1986 tarihli ve E.1986/18, K.1986/24 sayılı kararı), **“...bir devletin kendi vatandaşına yabancı ülkede aynı hakkı sağlamadan, ülkesinde yabancıya hak sağlaması kolaylıkla savunulamaz... Vatandaşımızın, kendi ülkesinde mülk edinmesine katlanamayan bir devlet uyruğundan herhalde bu hakkın esirgenmesi gerekir. Aksine bir durum ise, yabancıya tanınmış bir imtiyaz sayılır ...”**

Ayrıca, 29.05.1940 tarih ve 2/13394 sayılı Bakanlar Kurulu Kararında, karşılıklılık ilkesinin varlığı için kanuni düzenlemenin yanında bunun fiilen uygulanabilir olması da gerektiği vurgulanmıştır. Buna göre;

- 1- Bugün itibarı ile **“taşınmaz mal edinimi”** konusunda, Türkiye ile arasında **karşılıklılık ilişkisi bulunan** ülkeler hangileridir?
- 2- Bu ülkeler arasında var olan **“karşılıklılık”** ilişkisi;
 - a) Hangi ikili anlaşmaların sonucudur?
 - b) Bu anlaşmalar hangi tarihlerde yürürlüğe girmiştir?
- 3- Bugün itibarıyla, ülkemizde sadece bina mülkiyeti edinebilen ülkeler hangileridir?
- 4- **Genelgeler ve/veya Bakanlar Kurulu Kararları ile;**
 - a) Vatandaşları ülkemizden taşınmaz mal ediniminde bulunan ülkeler var mıdır?
 - b) Varsa bu ülkeler hangileridir?
 - c) Bu ülke vatandaşlarının ve tüzel kişilerinin ülkemizde taşınmaz edinme koşulları nedir?

- 5- Yunan uyruklu gerçek kişilerin ülkemizde taşınmaz mal edinimine yönelik 22.3.2000 tarih ve 1361-121-T/302-317 sayılı genelge nasıl işletilmektedir? Söz konusu genelgeye göre, Yunan uyruklu gerçek kişiler, bugün itibarıyla, ülkemizden ne tür ve büyüklükte taşınmaz mal edinmişlerdir?
- 6- Yunan uyruklu gerçek kişilerde olduğu gibi karşılıklılık ilkesi bulunmamasına karşın, ülkemizden taşınmaz edinimine olanak sağlanan ülkeler var mıdır? Varsa, bu işlemler, hangi yasal belge, karar, protokol ve/veya genelgelere göre gerçekleştirilmektedir?
- 7- Karşılıklılık ilişkisi bulunan ülkelere, taşınmaz mal ediniminde, yurttaşlarımız ne tür zorluklarla karşılaşmaktadır? Yurttaşlarımızın bu ülkelere taşınmaz mal edinimi konusunda karşılaştığı sorunlara karşı, ne tür önlem alınmaktadır?
- 8- Diğer ülkelere karşılıklılık ilkesi nasıl uygulanmaktadır?